

Warszawa, dnia 24 stycznia 2024 r.

Poz. 85

OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 16 stycznia 2024 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o służbie zagranicznej

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 21 stycznia 2021 r. o służbie zagranicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 406), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1641),
- 2) ustawą z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2005) oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 16 stycznia 2024 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 14 ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1641), który stanowi:

„Art. 14. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem art. 3 i art. 13, które wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia.”;

- 2) art. 38 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2005), który stanowi:

„Art. 38. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 3 pkt 1, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 1 stycznia 2023 r.;
- 2) art. 9, art. 27–30 i art. 37 pkt 3, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.;
- 3) art. 1 pkt 9 i 20 oraz art. 37 pkt 1, które wchodzi w życie z dniem 1 września 2024 r.;
- 4) art. 4 pkt 1 i pkt 2 w zakresie art. 28 ust. 6 pkt 10 oraz art. 10 pkt 1 i pkt 2 w zakresie art. 29a ust. 2 i 3, pkt 3–9, pkt 10 lit. a i pkt 11, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.;
- 5) art. 12 pkt 1–3 oraz 5–13, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.;
- 6) art. 4 pkt 2 w zakresie art. 28 ust. 6 pkt 11 oraz art. 10 pkt 2 w zakresie art. 29a ust. 1 i pkt 10 lit. b, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.”.

Marszałek Sejmu: *S. Hołownia*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 16 stycznia 2024 r. (Dz. U. poz. 85)

USTAWA

z dnia 21 stycznia 2021 r.

o służbie zagranicznej

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa organizację i funkcjonowanie służby zagranicznej oraz szczególne prawa i obowiązki osób wchodzących w jej skład.

Art. 2. 1. Służba zagraniczna chroni interesy Rzeczypospolitej Polskiej w relacjach z innymi państwami, organizacjami międzynarodowymi i innymi podmiotami zagranicznymi.

2. Służba zagraniczna chroni interesy obywateli polskich za granicą na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1329).

Art. 3. 1. W skład służby zagranicznej wchodzi:

- 1) członkowie korpusu służby cywilnej zatrudnieni w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, w tym dyplomaci zawodowi stanowiący personel dyplomatyczno-konsularny;
- 2) pełnomocni przedstawiciele Rzeczypospolitej Polskiej w innym państwie lub przy organizacji międzynarodowej;
- 3) pracownicy zagraniczni zatrudnieni na podstawie powołania w celu wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej jako członkowie personelu dyplomatyczno-konsularnego;
- 4) pracownicy krajowi zatrudnieni na podstawie powołania w celu wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej jako członkowie personelu pomocniczego lub personelu obsługi.

2. W skład służby zagranicznej nie wchodzi:

- 1) niebędące członkami korpusu służby cywilnej osoby zatrudnione w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1917);
- 2) osoby zatrudnione w placówce zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy o pracę zawartej zgodnie z prawem państwa przyjmującego;
- 3) osoby zatrudnione w placówce zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie powołania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465), w tym osoby zatrudnione na czas wykonywania funkcji w placówce przez członka rodziny;
- 4) konsulowie honorowi, o których mowa w ustawie z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne;
- 5) osoby wyznaczone przez innych niż minister właściwy do spraw zagranicznych ministrów lub kierowników jednostek sektora finansów publicznych, które wykonują zadania w placówkach zagranicznych na rzecz tych ministrów lub tych kierowników.

Art. 4. 1. Stosunek pracy w służbie zagranicznej wygasa w dniu ukończenia przez osobę, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 3 i 4, 65 lat.

2. Osoba zatrudniona w służbie zagranicznej nie później niż 6 miesięcy przed dniem ukończenia 65 lat może złożyć do ministra właściwego do spraw zagranicznych uzasadniony wniosek o wyłączenie stosowania wobec niej przepisu ust. 1. Wniosek złożony po terminie pozostawia się bez rozpoznania.

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych w terminie 2 tygodni od dnia otrzymania wniosku wydaje decyzję w sprawie wyłączenia stosowania wobec wnioskodawcy przepisu ust. 1, uwzględniając potrzeby służby zagranicznej. Od decyzji nie przysługuje odwołanie.

Art. 5. 1. W służbie zagranicznej nie może być zatrudniona osoba, która w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. pracowała lub pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa lub była współpracownikiem tych organów w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 342, 497, 1195 i 1872).

2. Przepis ust. 1 stosuje się także do niebędących członkami służby zagranicznej osób, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1–3, o ile osoby te są obywatelami polskimi.

Art. 5a. 1. Osoba, która kształciła się, w szczególności odbyła kursy, szkolenia, podjęła studia, uzyskała tytuł zawodowy, stopień w zakresie sztuki, stopień naukowy, tytuł naukowy lub prowadziła działalność naukową w zagranicznym podmiocie systemu szkolnictwa wyższego i nauki:

- 1) będącym organem bezpieczeństwa innego państwa albo prowadzonym, podległym, kontrolowanym lub nadzorowanym przez taki organ,
- 2) wchodzącym w skład sił zbrojnych innego państwa albo im podległym, przez nie nadzorowanym lub kontrolowanym,
- 3) stanowiącym część resortu właściwego do spraw zagranicznych lub wewnętrznych innego państwa albo temu resortowi podległym lub przez niego kontrolowanym lub nadzorowanym

– może być zatrudniona w służbie zagranicznej po złożeniu wniosku i uzyskaniu zgody Szefa Służby Zagranicznej.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do osób, które kształciły się wyłącznie w:

- 1) państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- 2) państwach sygnatariuszach Traktatu Północnoatlantyckiego niebędących państwami członkowskimi Unii Europejskiej;
- 3) państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
- 4) Konfederacji Szwajcarskiej.

3. W celu rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, Szef Służby Zagranicznej zwraca się do:

- 1) dyrektora generalnego służby zagranicznej o przedstawienie posiadanej dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy;
- 2) Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego o sporządzenie, w terminie 30 dni, opinii o braku przeciwwskazań do podjęcia przez osobę, o której mowa w ust. 1, pracy w służbie zagranicznej.

4. Szef Służby Zagranicznej wydaje zgodę, o której mowa w ust. 1, w przypadku otrzymania opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego potwierdzającej brak przeciwwskazań do podjęcia pracy w służbie zagranicznej.

5. Szef Służby Zagranicznej wydaje zgodę, o której mowa w ust. 1, albo odmawia jej wydania w terminie 30 dni od dnia otrzymania opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Art. 6. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do osób wchodzących w skład służby zagranicznej, zwanych dalej „członkami służby zagranicznej”, z wyłączeniem żołnierzy pełniących służbę w placówkach zagranicznych, stosuje się przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1691 oraz z 2023 r. poz. 1195 i 1598).

Art. 7. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) ambasadorze – oznacza to, mianowanego w trybie określonym w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, pełnomocnego przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej w innym państwie lub przy organizacji międzynarodowej;
- 2) członkach rodziny – oznacza to:
 - a) małżonka,
 - b) dzieci: własne, małżonka, przysposobione oraz wzięte na utrzymanie i wychowanie w ramach rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka – w wieku do 18 lat bądź będące w wieku określonym odrębnymi przepisami, dotyczącymi zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych,
 - c) osoby niepełnosprawne niezdolne do samodzielnej egzystencji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2023 r. poz. 156, 535, 1429 i 2760), wymagające stałej opieki członka służby zagranicznej;
- 3) dyplomacie delegowanym – oznacza to osobę wyznaczoną przez innego niż minister właściwy do spraw zagranicznych ministra lub kierownika jednostki sektora finansów publicznych, która wykonuje zadania w placówce zagranicznej określone przez organ wyznaczający;
- 4) dyplomacie zawodowym – oznacza to osobę zatrudnioną w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie mianowania, której nadano stopień dyplomatyczny;
- 5) konsulu – oznacza to konsula Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne;
- 6) państwie przyjmującym – oznacza to państwo przyjmujące w rozumieniu Konwencji wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych, sporządzonej w Wiedniu dnia 18 kwietnia 1961 r. (Dz. U. z 1965 r. poz. 232);

- 7) placówce zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej, zwanej dalej „placówką zagraniczną” – oznacza to przedstawicielstwo dyplomatyczne, stałe przedstawicielstwo przy organizacji międzynarodowej, konsulát generalny, konsulát, wicekonsulát, agencję konsularną, instytut polski lub inną placówkę podległą ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych mającą siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) pracownika delegowanym – oznacza to osobę wyznaczoną przez innego niż minister właściwy do spraw zagranicznych ministra lub kierownika jednostki sektora finansów publicznych, która wykonuje obowiązki personelu pomocniczego albo personelu obsługi w placówce zagranicznej określone przez organ wyznaczający;
- 9) pracownika krajowym – oznacza to osobę zatrudnioną w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu pomocniczego albo personelu obsługi w placówce zagranicznej;
- 10) pracownika zagranicznym – oznacza to osobę zatrudnioną w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu dyplomatyczno-konsularnego w placówce zagranicznej;
- 11) służbie cywilnej – oznacza to służbę cywilną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej;
- 12) tajemnicy dyplomatycznej – oznacza to informacje, dane oraz wiedzę, niestanowiące informacji niejawnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 756, 1030 i 1532), z którymi członek służby zagranicznej zapoznał się w związku z pełnieniem obowiązków i które ze względu na dobro służby zagranicznej mogły być udostępnione wyłącznie osobom do tego uprawnionym, a ich ujawnienie mogłoby szkodzić polityce zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej i naruszać jej wizerunek międzynarodowy.

Rozdział 2

Organizacja i funkcjonowanie służby zagranicznej

Art. 8. 1. Służbą zagraniczną kieruje minister właściwy do spraw zagranicznych.

2. Służba zagraniczna działa w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych i w placówkach zagranicznych.

Art. 9. 1. W służbie zagranicznej tworzy się stanowisko Szefa Służby Zagranicznej.

2. Szef Służby Zagranicznej:

- 1) koordynuje proces zarządzania zasobami ludzkimi w służbie zagranicznej;
- 2) planuje i organizuje szkolenia w służbie zagranicznej;
- 3) kieruje Akademią Dyplomatyczną;
- 4) upowszechnia informacje o służbie zagranicznej;
- 5) przetwarza dane osobowe członków służby zagranicznej oraz zbiera, wykorzystuje i przetwarza inne informacje w celu realizacji ustawowych zadań;
- 6) zbiera i przetwarza szczegółowe dane o stanie zatrudnienia i wynagrodzeniach członków służby zagranicznej;
- 7) przedstawia ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych, do 15 marca każdego roku, sprawozdanie o stanie służby zagranicznej i o realizacji zadań tej służby za rok poprzedni;
- 8) określa, w drodze zarządzenia, standardy zarządzania zasobami ludzkimi w służbie zagranicznej.

Art. 10. 1. W celu i w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w ustawie Szef Służby Zagranicznej może żądać od dyrektora generalnego urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych, zwanego dalej „dyrektorem generalnym urzędu”, informacji, dokumentów i sprawozdań okresowych.

2. Dyrektor generalny urzędu udostępnia Szefowi Służby Zagranicznej żądane przez niego informacje, dokumenty i sprawozdania.

Art. 11. 1. Szefem Służby Zagranicznej może być osoba, która:

- 1) posiada wyłącznie obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;

- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
- 5) co najmniej 3 lata pracowała na stanowisku kierowniczym związanym bezpośrednio ze stosunkami międzynarodowymi;
- 6) zna co najmniej dwa języki obce, w tym jeden spośród języków roboczych Unii Europejskiej;
- 7) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 8) nie była skazana prawomocnym wyrokiem orzekającym zakaz zajmowania stanowisk kierowniczych w urządach organów władzy publicznej lub pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi;
- 9) nie jest członkiem partii politycznej.

2. Przed przystąpieniem do wykonywania obowiązków Szef Służby Zagranicznej składa przed ministrem właściwym do spraw zagranicznych następujące ślubowanie: „Obejmując stanowisko Szefa Służby Zagranicznej, uroczyście ślubuję dochować wierności postanowieniom Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności strzec zawodowego, rzetelnego, bezstronnego i politycznie neutralnego wykonywania zadań państwa w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz w placówkach zagranicznych przez służbę zagraniczną, a powierzone mi obowiązki wypełniać sumiennie i bezstronnie.”. Ślubowanie może być złożone z dodaniem słów „Tak mi dopomóż Bóg”.

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych powołuje i odwołuje Szefa Służby Zagranicznej.

4. Szef Służby Zagranicznej niezwłocznie wyznacza, w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych, zastępującą go osobę.

5. Do osoby zastępującej Szefa Służby Zagranicznej przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

6. Obsługę Szefa Służby Zagranicznej zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zagranicznych.

Art. 12. 1. W służbie zagranicznej tworzy się stanowisko dyrektora generalnego służby zagranicznej.

2. Dyrektor generalny służby zagranicznej jest dyrektorem generalnym urzędu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, wykonującym także zadania określone w ustawie.

3. Dyrektor generalny służby zagranicznej wykonuje zadania dyrektora generalnego urzędu wobec członków służby zagranicznej będących członkami korpusu służby cywilnej oraz czynności z zakresu prawa pracy w odniesieniu do członków służby zagranicznej niebędących członkami korpusu służby cywilnej.

Art. 13. Zadania służby zagranicznej wykonują:

- 1) ambasadorowie;
- 2) personel dyplomatyczno-konsularny, który stanowią:
 - a) dyplomaci zawodowi,
 - b) pracownicy zagraniczni, którym Szef Służby Zagranicznej nadał stopień dyplomatyczny na czas pełnienia obowiązków w placówce zagranicznej,
 - c) dyplomaci delegowani;
- 3) personel pomocniczy;
- 4) personel obsługi.

Art. 14. Dyplomatą zawodowym może być osoba, która:

- 1) posiada wyłącznie obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) zna co najmniej dwa języki obce;
- 5) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
- 6) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do długotrwałej służby w placówkach zagranicznych, w warunkach wymagających szczególnej dyscypliny i dyspozycyjności;
- 7) wykazuje gotowość do podjęcia zadań w placówce zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 15. 1. Stosunek służbowy dyplomaty zawodowego nawiązuje się na podstawie mianowania, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

2. Mianowania w służbie zagranicznej dokonuje Szef Służby Zagranicznej po nadaniu osobie, o której mowa w ust. 1, stopnia dyplomatycznego.

3. Akt mianowania zawiera imię i nazwisko dyplomaty zawodowego, datę mianowania oraz nadany stopień dyplomatyczny.

4. Akt mianowania sporządza się na piśmie.

Art. 16. 1. Przy wykonywaniu obowiązków służbowych dyplomata zawodowy nie kieruje się interesem osobistym.

2. Dyplomata zawodowy:

- 1) nie manifestuje publicznie swoich poglądów politycznych;
- 2) nie uczestniczy w strajku lub akcji protestacyjnej zakłócającej normalne funkcjonowanie urzędu;
- 3) nie łączy zatrudnienia w służbie zagranicznej z mandatem posła, senatora lub ze sprawowaniem funkcji w organach jednostek samorządu terytorialnego;
- 4) nie uczestniczy w tworzeniu partii politycznej i nie jest członkiem partii politycznej;
- 5) nie pełni funkcji w związkach zawodowych;
- 6) nie podejmuje pracy i nie wykonuje zadań w urzędach administracji obcego państwa lub na rzecz takich urzędów, chyba że do wykonywania takiej pracy lub zadań został skierowany przez Szefa Służby Zagranicznej.

3. Stosunek pracy dyplomaty zawodowego wygasa w przypadku:

- 1) ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem w postępowaniu dyscyplinarnym;
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 3) naruszenia tajemnicy dyplomatycznej stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem w postępowaniu dyscyplinarnym;
- 4) o którym mowa w art. 4;
- 5) dwukrotnej odmowy przyjęcia przez dyplomatę zawodowego dwóch następujących po sobie wyznaczeń stanowiska w placówce zagranicznej lub komórce organizacyjnej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych, które są zgodne z jego kwalifikacjami i umiejętnościami oraz przebiegiem kariery zawodowej.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 5, drugie wyznaczenie dyplomacie zawodowemu stanowiska w placówce zagranicznej lub komórce organizacyjnej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych może nastąpić nie wcześniej niż po upływie miesiąca od dnia odmowy przyjęcia przez dyplomatę zawodowego wyznaczonego stanowiska.

Art. 17. 1. Dyplomatę zawodowego można, za jego zgodą, oddelegować do wykonywania obowiązków w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Decyzję o oddelegowaniu podejmuje Szef Służby Zagranicznej na imienny wniosek Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Czas oddelegowania nie może jednorazowo przekroczyć 5 lat.

4. W czasie oddelegowania dyplomata zawodowy zachowuje prawo do wszystkich składników wynagrodzenia i innych świadczeń finansowych przysługujących na podstawie niniejszej ustawy oraz do urlopu dodatkowego, o którym mowa w art. 58.

5. Szczegóły oddelegowania dyplomaty zawodowego, w szczególności dotyczące okresu oddelegowania, zakresu obowiązków oddelegowanego, miejsca wykonywania obowiązków przez oddelegowanego reguluje porozumienie zawarte pomiędzy Szefem Służby Zagranicznej, Szefem Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz oddelegowanym dyplomatą zawodowym.

6. Dyplomacie zawodowemu Szef Służby Zagranicznej zapewnia, po zakończeniu oddelegowania, zatrudnienie na stanowisku co najmniej równorzędnym z zajmowanym przed oddelegowaniem, a jeżeli nie jest to możliwe – na innym stanowisku z wynagrodzeniem nie niższym niż przysługujące przed oddelegowaniem.

7. Czas oddelegowania wlicza się do stażu w służbie zagranicznej, od którego zależą uprawnienia pracownicze dyplomaty zawodowego, w tym w szczególności w odniesieniu do kryteriów nadania stopnia dyplomatycznego.

Art. 18. Pracownikiem zagranicznym może być osoba, która:

- 1) posiada wyłącznie obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) zna co najmniej jeden język obcy;
- 5) posiada wyższe wykształcenie lub co najmniej średnie wykształcenie w przypadku pracy na stanowisku technicznym;
- 6) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do służby w placówce zagranicznej, w warunkach wymagających szczególnej dyscypliny i dyspozycyjności.

Art. 19. 1. Stosunek służbowy pracownika zagranicznego nawiązuje się na podstawie powołania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, do wykonywania obowiązków członka personelu dyplomatyczno-konsularnego w placówce zagranicznej.

2. Powołania do służby zagranicznej dokonuje dyrektor generalny służby zagranicznej, po nadaniu osobie, o której mowa w ust. 1, stopnia dyplomatycznego na czas wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej według zasad określonych w art. 30 z uwzględnieniem posiadanych przez tę osobę umiejętności i kwalifikacji oraz przebiegu kariery zawodowej.

3. Członkowi korpusu służby cywilnej, który nie jest dyplomatą zawodowym, zatrudnionemu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, dyrektor generalny urzędu udziela urlopu bezpłatnego na czas powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu dyplomatyczno-konsularnego w placówce zagranicznej.

4. Członkowi korpusu służby cywilnej zatrudnionemu w urzędzie obsługującym ministra innego niż minister właściwy do spraw zagranicznych oraz w urzędach, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, urlopu bezpłatnego na czas powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu dyplomatyczno-konsularnego w placówce zagranicznej udziela dyrektor generalny urzędu, w którym członek korpusu służby cywilnej jest zatrudniony.

5. Odwołanie pracownika zagranicznego następuje z co najmniej 30-dniowym wyprzedzeniem, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w art. 70 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, lub uznania pracownika zagranicznego za osobę niepożądaną przez władze państwa przyjmującego.

Art. 20. Pracownikiem krajowym może być osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada kwalifikacje wymagane na dane stanowisko pracy;
- 5) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do pracy w placówce zagranicznej, w warunkach wymagających szczególnej dyscypliny i dyspozycyjności.

Art. 21. 1. Stosunek służbowy pracownika krajowego nawiązuje się na podstawie powołania, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, do wykonywania obowiązków członka personelu pomocniczego albo personelu obsługi w placówce zagranicznej.

2. Powołania do służby zagranicznej pracownika krajowego dokonuje dyrektor generalny służby zagranicznej.

3. Członkowi korpusu służby cywilnej, który nie jest dyplomatą zawodowym, oraz osobie, o której mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1, zatrudnionym w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, dyrektor generalny urzędu udziela urlopu bezpłatnego na czas powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu pomocniczego lub personelu obsługi w placówce zagranicznej.

4. Członkowi korpusu służby cywilnej zatrudnionemu w urzędzie obsługującym ministra innego niż minister właściwy do spraw zagranicznych oraz w urzędach, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, urlopu bezpłatnego na czas powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu pomocniczego lub personelu obsługi w placówce zagranicznej udziela dyrektor generalny urzędu, w którym członek korpusu służby cywilnej jest zatrudniony.

5. Jeżeli powołanie dotyczy małżonka członka służby zagranicznej skierowanego do pełnienia funkcji w placówce zagranicznej, powołanie następuje na okres nie dłuższy niż okres pełnienia funkcji w placówce zagranicznej przez małżonka, będącego członkiem służby zagranicznej.

6. Czynności z zakresu prawa pracy w stosunku do pracownika krajowego, o którym mowa w ust. 5, wykonuje w imieniu dyrektora generalnego służby zagranicznej kierownik placówki zagranicznej.

7. Odwołanie pracownika krajowego następuje z co najmniej 30-dniowym wyprzedzeniem, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w art. 70 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, lub uznania pracownika krajowego za osobę niepożądaną przez władze państwa przyjmującego.

Art. 22. 1. Stanowisko w służbie zagranicznej wyznacza i odwołuje ze stanowiska:

- 1) Szef Służby Zagranicznej – w przypadku personelu dyplomatyczno-konsularnego;
- 2) dyrektor generalny służby zagranicznej – w przypadkach innych niż określone w pkt 1.

2. Wyznaczenie i odwołanie, o którym mowa w ust. 1, nie wymaga uzasadnienia.

3. Jeżeli wyznaczenie stanowiska skutkuje koniecznością zmiany miejsca pobytu członka służby zagranicznej, wyznaczenie stanowiska następuje z wyprzedzeniem nie krótszym niż 2 miesiące, chyba że na skrócenie tego okresu członek służby zagranicznej wyraził zgodę.

4. W przypadku zmiany miejsca pobytu członka służby zagranicznej, który przesiedla się wraz z członkami rodziny, wyznaczenie stanowiska następuje z wyprzedzeniem nie krótszym niż 3 miesiące, chyba że na skrócenie tego okresu członek służby zagranicznej wyraził zgodę.

5. Minister właściwy do spraw zagranicznych, kierując się specyfiką i charakterem zadań służby zagranicznej oraz koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa jej członkom, określi, w drodze zarządzenia, placówki zagraniczne, na które wyjazd następuje bez członków ich rodzin.

6. (uchylony)

7. (uchylony)

Art. 23. 1. Stopień dyplomatyczny, na czas wykonywania zadań w placówce zagranicznej, nadaje dyplomacie delegowanemu, który spełnia warunki, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1 i 5–7, Szef Służby Zagranicznej, w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku. Pracodawca będący jednostką sektora finansów publicznych, występując do Szefa Służby Zagranicznej o nadanie stopnia dyplomatycznego, bierze pod uwagę kwalifikacje, umiejętności oraz przebieg kariery zawodowej dyplomaty delegowanego.

2. Czynności z zakresu prawa pracy wobec dyplomatów delegowanych i pracowników delegowanych wykonuje dyrektor generalny urzędu delegującego albo osoba wyznaczona do wykonywania czynności z zakresu prawa pracy w delegującej jednostce sektora finansów publicznych.

3. Dyplomaci delegowani otrzymują wynagrodzenie i inne świadczenia określone w ustawie na zasadach przewidzianych dla dyplomatów zawodowych.

4. Pracownicy delegowani otrzymują wynagrodzenie i inne świadczenia określone w ustawie na zasadach przewidzianych odpowiednio dla personelu pomocniczego lub personelu obsługi.

5. Pracodawca, o którym mowa w ust. 1, może wystąpić do Szefa Służby Zagranicznej o nadanie dyplomacie delegowanemu kolejnego, wyższego stopnia dyplomatycznego, jeżeli uzasadnia to przebieg jego pracy zawodowej, z tym że takie wystąpienie może nastąpić nie wcześniej niż po upływie 2 lat od nadania ostatniego stopnia. Szef Służby Zagranicznej nadaje wyższy stopień dyplomatyczny w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku.

Art. 24. Członka służby zagranicznej, gdy jest to uzasadnione interesem służby zagranicznej, za jego zgodą, można oddelegować do wykonywania obowiązków w organizacjach i instytucjach międzynarodowych.

Art. 25. 1. Jeżeli wymaga tego interes służby zagranicznej, członka służby zagranicznej można przenieść do dyspozycji kadr służby zagranicznej na okres:

- 1) nie dłuższy niż 6 miesięcy poprzedzający wyznaczenie stanowiska w służbie zagranicznej;
- 2) oddelegowania, o którym mowa w art. 24;
- 3) długotrwałego niewykonywania obowiązków służbowych z innych przyczyn.

2. Po upływie okresu przeniesienia do dyspozycji kadr członkowi służby zagranicznej wyznacza się stanowisko.

Art. 26. Przeniesienie członka służby zagranicznej do dyspozycji kadr w przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 3, nie stanowi zmiany stosunku pracy.

Art. 27. 1. Stosunek służbowy oraz wynikające z niego prawa i obowiązki żołnierzy oraz funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego pełniących służbę w placówkach zagranicznych określają odrębne przepisy.

2. Osobom, o których mowa w ust. 1, wyznaczonym do wykonywania zadań Ministra Obrony Narodowej w placówce zagranicznej nadaje się stopień dyplomatyczny:

- 1) attaché obrony (wojskowego, morskiego, lotniczego) albo
- 2) zastępcy attaché obrony (wojskowego, morskiego, lotniczego).

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych i Minister Obrony Narodowej określą, w drodze zarządzenia, szczególne zasady wykonywania obowiązków służbowych przez osoby, o których mowa w ust. 1, a także organizację i funkcjonowanie w placówkach zagranicznych ataszatów obrony, z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. poz. 2305 oraz z 2023 r. poz. 347, 641, 1615, 1834 i 1872) oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2098).

Art. 28. 1. Ustanawia się, z zastrzeżeniem art. 27 ust. 2, następujące stopnie dyplomatyczne w służbie zagranicznej:

- 1) ambasador;
- 2) minister pełnomocny;
- 3) radca-minister;
- 4) I radca;
- 5) radca;
- 6) I sekretarz;
- 7) II sekretarz;
- 8) III sekretarz.
- 9) (uchylony)

2. Najniższym stopniem dyplomatycznym jest stopień III sekretarz.

Art. 29. Stopnie dyplomatyczne są funkcjami w placówkach zagranicznych, na których ambasadorowie, dyplomaci zawodowi, pracownicy zagraniczni oraz dyplomaci delegowani wykonują czynności służbowe.

Art. 30. 1. Stopnie dyplomatyczne, z zastrzeżeniem ust. 2, nadaje Szef Służby Zagranicznej.

2. Stopień ambasadora nadaje minister właściwy do spraw zagranicznych. Nadanie stopnia ambasadora następuje po podpisaniu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej aktu mianowania na ambasadora.

3. Stopnie dyplomatyczne są nadawane stosownie do stażu w służbie zagranicznej, jej przebiegu oraz posiadanych kwalifikacji zawodowych członka służby zagranicznej, w tym dyplomaty zawodowego, przy czym stopień ambasadora nadaje się na czas pełnienia funkcji osobie mianowanej pełnomocnym przedstawicielem Rzeczypospolitej Polskiej w innym państwie lub przy organizacji międzynarodowej.

4. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady nadawania członkom służby zagranicznej stopni dyplomatycznych, z uwzględnieniem przebiegu służby, posiadanych kwalifikacji zawodowych i oceny służbowej.

5. W przypadku ukończenia seminarium dyplomatyczno-konsularnego i złożenia egzaminu dyplomatyczno-konsularnego z wynikiem pozytywnym przez członka służby zagranicznej zatrudnionego w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo mianowania w służbie cywilnej, który nie jest dyplomatą zawodowym, pierwszy stopień dyplomatyczny jest nadawany z uwzględnieniem zasad dotyczących przebiegu zatrudnienia w służbie zagranicznej określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie ust. 4.

Art. 31. 1. Stopień dyplomatyczny można, z zastrzeżeniem ust. 2, art. 32 oraz art. 41 ust. 1, nadać członkowi korpusu służby cywilnej zatrudnionemu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo mianowania w służbie cywilnej, który:

- 1) posiada wyłącznie obywatelstwo polskie;

- 2) odbył aplikację dyplomatyczno-konsularną, o której mowa w art. 43, ukończył seminarium dyplomatyczno-konsularne, o którym mowa w art. 45, albo ukończył Krajową Szkołę Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego;
- 3) złożył z wynikiem pozytywnym egzamin dyplomatyczno-konsularny;
- 4) zna co najmniej dwa języki obce;
- 5) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
- 6) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do długotrwałej służby w placówkach zagranicznych, w warunkach wymagających szczególnej dyscypliny i dyspozycyjności;
- 7) nie był skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 8) wykazuje gotowość do podjęcia zadań w dowolnej placówce zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej, w dowolnym kraju i w dowolnym czasie.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach członkowi korpusu służby cywilnej, zatrudnionemu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych niespełniającemu wymagań określonych w ust. 1 pkt 2–4, w związku z wykonywaniem zadań w placówce zagranicznej można nadać stopień dyplomatyczny na czas niezbędny do wykonywania tych zadań.

3. Ambasadorowi oraz stałemu przedstawicielowi przy organizacji międzynarodowej nadaje się stopień dyplomatyczny na czas pełnienia funkcji bez względu na spełnianie warunków, o których mowa w ust. 1 pkt 1–5.

4. Przed nadaniem stopnia dyplomatycznego osoba, o której mowa w ust. 1 i 2, przedkłada dyrektorowi generalnemu służby zagranicznej informację w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1068 i 1705) stwierdzającą brak karalności za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe, wydaną nie później niż 3 miesiące przed dniem nadania stopnia dyplomatycznego.

5. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) rodzaje badań lekarskich, jakim podlega członek korpusu służby cywilnej ubiegający się o stopień dyplomatyczny,
 - 2) rodzaje dokumentów potwierdzających spełnienie warunków, o których mowa w ust. 1 pkt 4–6
- mając na względzie charakter zadań wykonywanych przez członków personelu dyplomatyczno-konsularnego.

Art. 32. 1. Stopień dyplomatyczny nadaje się pracownikowi zagranicznemu na czas powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu dyplomatyczno-konsularnego w placówce zagranicznej.

2. Stopień dyplomatyczny można nadać pracownikowi zagranicznemu, który:

- 1) ukończył seminarium dyplomatyczno-konsularne, o którym mowa w art. 45;
- 2) złożył z wynikiem pozytywnym egzamin dyplomatyczno-konsularny;
- 3) był zatrudniony w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu dyplomatyczno-konsularnego w placówce zagranicznej przez okres co najmniej 3 lat.

3. Po spełnieniu wymagań, o których mowa w ust. 2, pracownik zagraniczny może zwrócić się z wnioskiem do Szefa Służby Zagranicznej o nadanie mu stopnia dyplomatycznego.

4. Szef Służby Zagranicznej nadaje osobie, o której mowa w ust. 1, stopień dyplomatyczny w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku. Przepis art. 31 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

5. Po nadaniu stopnia dyplomatycznego dyrektor generalny służby zagranicznej, na wniosek Szefa Służby Zagranicznej, zatrudnia pracownika zagranicznego w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie mianowania. Przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej dotyczących służby przygotowawczej, pierwszej oceny i postępowania kwalifikacyjnego dla pracowników służby cywilnej ubiegających się o mianowanie nie stosuje się.

Art. 33. 1. Dyplomata zawodowy, przy otrzymaniu po raz pierwszy stopnia dyplomatycznego, składa ślubowanie następującej treści: „Przyrzekam i zobowiązuję się wiernie służyć Rzeczypospolitej Polskiej, godnie ją reprezentować, dbać o jej interesy i dobre imię, rzetelnie i sumiennie wykonywać powierzone mi obowiązki.” Ślubowanie może być złożone z dodaniem słów „Tak mi dopomóż Bóg”.

2. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze zarządzenia, tryb, formę i ceremoniał nadania stopnia dyplomatycznego oraz składania ślubowania, uwzględniając historyczne tradycje i zwyczaje dyplomatyczne.

Art. 34. Nadanie kolejnego, wyższego stopnia dyplomatycznego dyplomacie zawodowemu następuje po spełnieniu przez niego warunków określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 30 ust. 4.

Rozdział 3

Kierownicy placówek zagranicznych

Art. 35. 1. Przedstawicielstwem dyplomatycznym w innym państwie lub stałym przedstawicielstwem przy organizacji międzynarodowej kieruje ambasador, a do czasu objęcia placówki zagranicznej przez ambasadora – kierownik przedstawicielstwa, którego wyznacza, spośród członków personelu dyplomatyczno-konsularnego, i odwołuje minister właściwy do spraw zagranicznych.

2. W odniesieniu do Stałego Przedstawicielstwa Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej czynności, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw zagranicznych wykonuje w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej.

3. Placówką zagraniczną, inną niż wymieniona w ust. 1, kieruje kierownik placówki zagranicznej, którego wyznacza, spośród członków personelu dyplomatyczno-konsularnego, i odwołuje minister właściwy do spraw zagranicznych na wniosek Szefa Służby Zagranicznej.

4. Ambasador kierujący przedstawicielstwem dyplomatycznym w innym państwie nadzoruje działalność wszystkich placówek zagranicznych w państwie przyjmującym z wyjątkiem stałego przedstawicielstwa przy organizacji międzynarodowej.

Art. 36. 1. Kierujący placówką zagraniczną:

- 1) jest przełożonym wszystkich członków służby zagranicznej w kierowanej przez niego placówce zagranicznej oraz osób, o których mowa w art. 3 ust. 2;
- 2) odpowiada za bezpieczeństwo placówki zagranicznej i zapewnia jej ochronę, z wyłączeniem przypadków, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3b ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266 i 1860) oraz w art. 3 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 66, z późn. zm.¹⁾).

2. Dyrektor generalny służby zagranicznej w porozumieniu z kierującym placówką zagraniczną wyznacza w placówce zagranicznej zastępcę kierującego placówką, który jednocześnie jest osobą odpowiedzialną przed dyrektorem generalnym za prawidłowe gospodarowanie mieniem, przestrzeganie dyscypliny finansów publicznych, przestrzeganie przepisów, w szczególności przepisów prawa pracy oraz przepisów dotyczących tajemnic ustawowo chronionych.

Art. 37. Ambasador w państwie przyjmującym, w zakresie swoich pełnomocnictw, w szczególności:

- 1) reprezentuje Rzeczpospolitą Polską;
- 2) chroni interesy Rzeczypospolitej Polskiej oraz jej obywateli, zgodnie z prawem międzynarodowym i prawem państwa przyjmującego;
- 3) uczestniczy w czynnościach przedstawicieli organów władzy publicznej w zakresie prowadzonych przez nich negocjacji i podejmowanych działań, zapewnia współdziałanie tych przedstawicieli, dba o zgodność ich czynności z założeniami polskiej polityki zagranicznej, a także udziela im pomocy i współdziała z nimi w zakresie ich zadań w stosunkach z państwem przyjmującym;
- 4) działa na rzecz promocji Rzeczypospolitej Polskiej, a zwłaszcza polskiej kultury, nauki i gospodarki;
- 5) udziela pomocy i współdziała w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań przez członków służby zagranicznej oraz innych osób delegowanych do załatwienia określonych spraw w państwie przyjmującym;
- 6) prowadzi rokowania z państwem przyjmującym;
- 7) popiera przyjazne stosunki między Rzeczpospolitą Polską a państwem przyjmującym;
- 8) zaznajamia się z warunkami, wydarzeniami i działalnością prowadzoną przez państwo przyjmujące i przekazuje właściwym organom władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej informacje na ten temat.

Art. 38. Ambasador przy organizacji międzynarodowej, zwanej dalej „organizacją”, w szczególności:

- 1) reprezentuje Rzeczpospolitą Polską wobec organizacji;
- 2) utrzymuje łączność między Rzeczpospolitą Polską a organizacją;

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 2600 oraz z 2023 r. poz. 240, 347, 641, 1586 i 1860.

- 3) prowadzi rokowania z organizacją i w ramach organizacji;
- 4) zaznajamia się z działalnością prowadzoną przez organizację i przekazuje właściwym organom władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej informację na temat jej działalności;
- 5) zapewnia udział Rzeczypospolitej Polskiej w pracach organizacji;
- 6) chroni interesy Rzeczypospolitej Polskiej, jej obywateli oraz polskich osób prawnych w stosunkach z organizacją;
- 7) popiera realizację celów i zasad organizacji przez współpracę z organizacją i w ramach organizacji;
- 8) uczestniczy, poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz w zakresie przedmiotu działalności organizacji, w czynnościach przedstawicieli organów władzy publicznej w zakresie prowadzonych przez nich negocjacji i podejmowanych działań, zapewnia współdziałanie tych przedstawicieli, dba o zgodność ich czynności z założeniami polskiej polityki zagranicznej, a także udziela im pomocy i współdziała z nimi w zakresie ich zadań w stosunkach z organizacją.

Art. 39. 1. Ambasadora mianuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych, zaakceptowany przez Prezesa Rady Ministrów.

2. Stałego Przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej mianuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wspólny wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, zaakceptowany przez Prezesa Rady Ministrów.

2a. Mianowanie ambasadora lub Stałego Przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej następuje po zasięgnięciu opinii organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu.

3. Ambasador podlega służbowo ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych.

4. W celu oceny kandydatów do objęcia funkcji ambasadora w państwie przyjmującym albo ambasadora przy organizacji międzynarodowej tworzy się Konwent Służby Zagranicznej, zwany dalej „Konwentem”.

5. Minister właściwy do spraw zagranicznych przed skierowaniem wniosku, o którym mowa w ust. 1, zasięga opinii Konwentu.

6. W skład Konwentu wchodzi:

- 1) minister właściwy do spraw zagranicznych lub wskazany przez niego członek kierownictwa urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych jako przewodniczący;
- 2) Szef Służby Zagranicznej;
- 3) przedstawiciel Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wskazany przez Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) przedstawiciel Kancelarii Prezesa Rady Ministrów wskazany przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

7. Konwent obraduje na posiedzeniach. Posiedzenia Konwentu są niejawne.

8. Posiedzenie Konwentu zwołuje minister właściwy do spraw zagranicznych.

9. Z posiedzenia Konwentu sporządza się protokół, który jest podpisywany przez obecnych członków Konwentu.

10. Członkowie Konwentu, w drodze uchwały, wyrażają opinię oraz zamieszczają jej treść w protokole.

11. Protokół jest dokumentem stanowiącym informację niejawną w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, któremu nadaje się klauzulę, o której mowa w art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, i nie podlega udostępnieniu.

Art. 40. Minister właściwy do spraw zagranicznych może określić, w drodze zarządzenia, formę i tryb wydawania poleceń ambasadorowi, kierując się zadaniami służby zagranicznej i potrzebami polityki państwa.

Art. 41. 1. Dyrektor generalny służby zagranicznej nawiązuje z ambasadorem, który przed mianowaniem nie był członkiem służby zagranicznej, stosunek pracy na podstawie powołania, na czas pełnienia funkcji ambasadora.

2. Odwołanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ambasadora jest równoznaczne z odwołaniem w rozumieniu przepisów prawa pracy.

3. Stosunek pracy ambasadora wygasa z dniem odwołania.

Art. 42. 1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może ustanowić ambasadora – specjalnego przedstawiciela Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do zadań z zakresu polityki zagranicznej.

2. Ambasador – specjalny przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej nie wchodzi w skład służby zagranicznej.

Rozdział 4

Nabór do służby zagranicznej

Art. 43. 1. Szef Służby Zagranicznej, mając na względzie potrzeby służby zagranicznej, organizuje nabór zewnętrzny kandydatów na aplikację dyplomatyczno-konsularną.

2. Szef Służby Zagranicznej określa w drodze decyzji limit przyjęć na aplikację dyplomatyczno-konsularną w danym roku kalendarzowym. Decyzja ta jest zamieszczana na stronie Biuletynu Informacji Publicznej.

3. Aplikacja dyplomatyczno-konsularna ma na celu merytoryczne przygotowanie kandydatów do wykonywania zadań służby zagranicznej oraz włączenie ich w poczet dyplomatów zawodowych przez nadanie im stopnia dyplomatycznego.

4. Aplikacja dyplomatyczno-konsularna trwa 1 rok. Program aplikacji dyplomatyczno-konsularnej przygotowuje Szef Służby Zagranicznej.

5. Aplikacja dyplomatyczno-konsularna składa się z następujących etapów:

- 1) szkolenia teoretycznego trwającego co najmniej 2 miesiące;
- 2) stażu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych trwającego co najmniej 4 miesiące;
- 3) staży zagranicznych trwających łącznie nie dłużej niż 6 miesięcy.

6. Przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej dotyczące służby przygotowawczej i pierwszej oceny stosuje się odpowiednio, z tym że pierwszą ocenę w służbie zagranicznej sporządza się po upływie 1 roku.

7. Nabór na aplikację dyplomatyczno-konsularną jest otwarty oraz odbywa się w drodze konkursu. Konkurs ma na celu sprawdzenie poziomu wiedzy ogólnej i stopnia znajomości języka obcego przez kandydatów oraz ich predyspozycji i przydatności do pracy w służbie zagranicznej, przy czym sprawdzenie wiedzy odbywa się z zachowaniem zasady anonimowości.

8. Szef Służby Zagranicznej organizuje i przeprowadza nabór na aplikację dyplomatyczno-konsularną oraz zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej ogłoszenie o naborze na tę aplikację.

9. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania naboru na aplikację dyplomatyczno-konsularną, przeprowadzania testów, w tym testów psychologicznych, treści i formy wniosku o przyjęcie na aplikację dyplomatyczno-konsularną, z możliwością wykorzystania elektronicznych środków przekazu danych, z uwzględnieniem konieczności prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia naboru na aplikację.

Art. 44. 1. Aplikantem dyplomatyczno-konsularnym może zostać osoba spełniająca wymagania określone w art. 31 ust. 1 pkt 1 i 5–8, znająca co najmniej jeden język obcy, w tym język angielski.

2. Dyrektor generalny służby zagranicznej zawiera z aplikantem dyplomatyczno-konsularnym umowę o pracę na czas określony na okres 1 roku.

3. Nawiązanie stosunku pracy na podstawie mianowania z członkiem służby zagranicznej, który ukończył aplikację dyplomatyczno-konsularną, następuje po spełnieniu wymagania, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 4, oraz złożeniu z wynikiem pozytywnym egzaminu dyplomatyczno-konsularnego.

4. Umowa o pracę z aplikantem dyplomatyczno-konsularnym, będącym urzędnikiem służby cywilnej, przekształca się na czas odbywania aplikacji dyplomatyczno-konsularnej w umowę o pracę na czas określony na okres 1 roku.

5. Z aplikantem dyplomatyczno-konsularnym, który nie złożył egzaminu dyplomatyczno-konsularnego z wynikiem pozytywnym, umowę o pracę na czas określony przedłuża się na okres umożliwiający złożenie egzaminu dyplomatyczno-konsularnego, jednak nie dłuższy niż okres 1 roku.

6. W przypadku niezłożenia egzaminu dyplomatyczno-konsularnego przez urzędnika służby cywilnej w terminie określonym w ust. 5, dyrektor generalny służby zagranicznej powiadamia niezwłocznie Szefa Służby Cywilnej o konieczności wyznaczenia stanowiska urzędnikowi służby cywilnej w urzędzie innym niż urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zagranicznych. W takim przypadku przepis art. 66 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej stosuje się odpowiednio.

Art. 45. 1. Akademia Dyplomatyczna prowadzi seminarium dyplomatyczno-konsularne, przygotowujące członków służby zagranicznej nieposiadających stopnia dyplomatycznego, zatrudnionych w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo mianowania w służbie cywilnej, do wykonywania zadań służby zagranicznej.

2. Do osób zatrudnionych w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu dyplomatyczno-konsularnego w placówce zagranicznej przepis ust. 1 stosuje się.

3. Uczestnikiem seminarium dyplomatyczno-konsularnego może być osoba, która spełnia wymagania określone w art. 31 ust. 1 pkt 1 i 5–8.

4. Program seminarium dyplomatyczno-konsularnego przygotowuje Szef Służby Zagranicznej.

5. Na wniosek osoby, o której mowa w ust. 1 i 2, Szef Służby Zagranicznej kieruje ją do uczestnictwa w seminarium dyplomatyczno-konsularnym.

Art. 46. 1. Aplikacja dyplomatyczno-konsularna oraz seminarium dyplomatyczno-konsularne kończą się egzaminem dyplomatyczno-konsularnym.

1a. Do egzaminu dyplomatyczno-konsularnego może przystąpić osoba, która ukończyła Krajową Szkołę Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego i jest członkiem korpusu służby cywilnej zatrudnionym w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo mianowania w służbie cywilnej.

2. Celem egzaminu dyplomatyczno-konsularnego jest sprawdzenie wiedzy, kwalifikacji i posiadania predyspozycji niezbędnych do wykonywania obowiązków dyplomaty zawodowego.

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) organizację aplikacji dyplomatyczno-konsularnej oraz seminarium dyplomatyczno-konsularnego,
- 2) sposób dokumentowania znajomości języków obcych,
- 3) szczegółowe zasady i tryb dopuszczenia do egzaminu dyplomatyczno-konsularnego oraz zakres tego egzaminu,
- 4) sposób powoływania członków komisji egzaminacyjnej, wysokości ich wynagrodzenia,
- 5) sposób przeprowadzania egzaminu dyplomatyczno-konsularnego, z zachowaniem zasady anonimowości przy sprawdzaniu wiedzy i z uwzględnieniem możliwości powtarzania egzaminu

– uwzględniając konieczność prawidłowego przygotowania kandydatów do wykonywania zadań służby zagranicznej oraz rzetelnego sprawdzenia wiedzy osób przystępujących do egzaminu.

Rozdział 5

Stanowiska kierownicze w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych

Art. 47. 1. Na kierownicze stanowisko w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, będące wyższym stanowiskiem w służbie cywilnej, może zostać powołany dyplomata zawodowy lub inna osoba spełniająca wymagania określone w art. 31 ust. 1, która spełnia wymagania określone w art. 53 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej.

2. Na stanowisko zastępcy dyrektora w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, będące wyższym stanowiskiem w służbie cywilnej, może zostać powołany także członek personelu pomocniczego lub inna osoba spełniająca wymagania określone w art. 31 ust. 1 pkt 4–7, która spełnia wymagania określone w art. 53 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej.

3. Na stanowisko kierownicze w komórce organizacyjnej w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, o której mowa w art. 39 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1188 oraz z 2023 r. poz. 1195, 1234 i 1641), może zostać powołany także członek personelu pomocniczego lub inna osoba spełniająca wymagania określone w art. 31 ust. 1 pkt 5–7, która spełnia wymagania określone w art. 53 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej.

4. Na stanowisko zastępcy dyrektora w komórce organizacyjnej w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych może zostać powołany także członek personelu pomocniczego lub inna osoba spełniająca wymagania określone w art. 31 ust. 1 pkt 5–7, która spełnia wymagania określone w art. 53 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej.

5. Dyplomata zawodowy powołany na stanowisko kierownicze w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych zachowuje prawo do dodatku służby zagranicznej, o którym mowa w art. 50 ust. 1 i 2.

Rozdział 6

Prawa i obowiązki członków służby zagranicznej

Art. 48. 1. Obowiązkiem członka służby zagranicznej jest wierność Rzeczypospolitej Polskiej i sumienne wykonywanie obowiązków służbowych określanych przez przełożonych.

2. Członek służby zagranicznej jest obowiązany do zachowania tajemnicy dyplomatycznej.

3. Członek służby zagranicznej podlega ocenie okresowej dokonywanej przez bezpośredniego przełożonego pod kątem jego predyspozycji i przydatności do pracy w służbie zagranicznej. Przepisy art. 81 i art. 83 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej stosuje się odpowiednio.

4. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania ocen okresowych członków służby zagranicznej, w tym kryteria, wzór arkusza, skalę ocen i tryb sporządzania przez bezpośredniego przełożonego oceny okresowej, kierując się potrzebą stałego doskonalenia jakości wykonywania obowiązków przez ocenianego oraz zapewnienia obiektywizmu dokonywanych ocen okresowych.

Art. 49. 1. Członek służby zagranicznej za naruszenie obowiązków służbowych odpowiada dyscyplinarnie na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, z zastrzeżeniem ust. 2–5.

2. Karami dyscyplinarnymi stosowanymi wobec członków służby zagranicznej są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) nagana z pozbawieniem możliwości awansowania przez okres 2 lat do wyższej kategorii zaszczerowania, o której mowa w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 50 ust. 3;
- 4) obniżenie kategorii zaszczerowania, o której mowa w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 50 ust. 3;
- 5) obniżenie wynagrodzenia zasadniczego, nie więcej niż o 25% – przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy;
- 6) wydalenie z pracy w służbie zagranicznej.

3. W służbie zagranicznej działa rzecznik dyscyplinarny służby zagranicznej, będący rzecznikiem dyscyplinarnym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej.

4. Do ambasadorów, o których mowa w art. 41 ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 114 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej.

5. W placówce zagranicznej postępowanie wyjaśniające może prowadzić członek personelu dyplomatyczno-konsularnego wyznaczony, na wniosek rzecznika dyscyplinarnego służby zagranicznej, przez Szefa Służby Zagranicznej.

Art. 50. 1. Wynagrodzenie członków służby zagranicznej składa się z wynagrodzenia określonego dla członków korpusu służby cywilnej, z tym że dyplomatom zawodowym przysługuje dodatek służby zagranicznej.

2. Dodatek służby zagranicznej wynosi 40% wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatku za wieloletnią pracę w służbie cywilnej. W przypadku zbiegu uprawnień do dodatku służby zagranicznej oraz dodatku służby cywilnej z tytułu posiadanego stopnia służbowego dyplomacie zawodowemu przysługuje dodatek w wyższej wysokości.

3. Prezes Rady Ministrów, kierując się specyfiką i charakterem zadań członków służby zagranicznej oraz koniecznością zapewnienia adekwatności wynagrodzenia do zakresu powierzonych obowiązków, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) stanowiska w służbie zagranicznej, z uwzględnieniem kategorii zaszczerowania, w tym stanowiska kierownicze w służbie zagranicznej, z uwzględnieniem porównywalności stanowisk pracy członków służby zagranicznej ze stanowiskami w służbie cywilnej oraz stanowiska osób zatrudnionych w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych niebędących członkami służby zagranicznej – z uwzględnieniem specyfiki zadań wykonywanych na tych stanowiskach;
- 2) mnożniki do ustalenia wynagrodzenia zasadniczego członków służby zagranicznej;
- 3) mnożniki dodatku z tytułu zajmowania stanowiska kierowniczego.

Art. 51. 1. Członkowi służby zagranicznej za wykonywanie obowiązków służbowych w placówce zagranicznej przysługuje dodatek zagraniczny za wykonywanie obowiązków służbowych w placówce zagranicznej.

2. Dodatek zagraniczny podlega corocznej waloryzacji według wskaźnika inflacji w państwie przyjmującym.

3. Dodatek zagraniczny przysługuje za czas świadczenia pracy w placówce zagranicznej i ulega zmniejszeniu proporcjonalnie do dni nieobecności w pracy w przypadku czasowej niemożności wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej.

3a. Nieobecność z tytułu urlopu wypoczynkowego, dnia wolnego za święto obniżające wymiar czasu pracy, dnia zwolnienia od pracy, za które pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia, nieobecność w przypadkach, o których mowa w art. 188 i art. 189 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, oraz każda nieobecność trwająca nie dłużej niż 33 dni nieprzerwanie w okresie każdego roku kalendarzowego z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną nie stanowi czasowej niemożności wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej.

3b. Nieobecność z tytułu czasowej niezdolności do pracy wskutek choroby przypadającej w czasie ciąży, urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego, urlopu rodzicielskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, trwająca nieprzerwanie nie dłużej niż 182 dni w okresie każdego roku kalendarzowego nie stanowi czasowej niemożności wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej.

4. Członek służby zagranicznej wykonujący obowiązki służbowe w placówce zagranicznej może otrzymać, na swój pisemny wniosek, wynagrodzenie w walucie państwa przyjmującego lub w walucie przyjętej w planie finansowym placówki.

5. Dodatek zagraniczny nie stanowi podstawy obliczania ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.

Art. 52. 1. W przypadku nieobecności w pracy dyplomaty zawodowego wykonującego obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, trwającej dłużej niż 3 miesiące w okresie każdego półrocza wykonywania tych obowiązków służbowych od dnia objęcia tych obowiązków, z wyjątkiem nieobecności z tytułu urlopu wypoczynkowego, jest on odwoływany ze stanowiska w placówce zagranicznej do pełnienia obowiązków w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych.

2. Jeżeli nieobecność w pracy dotyczy pracownika zagranicznego albo pracownika krajowego pełniącego obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, pracownik ten jest odwoływany ze stanowiska w placówce zagranicznej po upływie 3 miesięcy nieobecności w pracy.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, gdy przyczyną niemożności świadczenia pracy jest:

- 1) czasowa niezdolność do pracy wskutek choroby,
- 2) urlop macierzyński,
- 3) urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego,
- 4) urlop rodzicielski,
- 5) urlop ojcowski

– w rozumieniu przepisów prawa pracy, dodatek zagraniczny, o którym mowa w art. 51 ust. 1, przysługuje przez okres 6 miesięcy od dnia odwołania ze stanowiska w placówce zagranicznej do pełnienia obowiązków w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych.

Art. 53. 1. Członkowi służby zagranicznej wykonującemu obowiązki służbowe w placówce zagranicznej zapewnia się:

- 1) nieodpłatne korzystanie z przydzielonego przez kierownika placówki zagranicznej lokalu mieszkalnego, a w przypadku braku lokalu mieszkalnego stanowiącego własność Skarbu Państwa – ryczałt na wynajem lokalu mieszkalnego w państwie przyjmującym w wysokości zgodnej ze wskazaniami Biuletynu Statystycznego Narodów Zjednoczonych aktualnego na dzień objęcia stanowiska w placówce zagranicznej;
- 2) częściowy zwrot kosztów eksploatacji zajmowanego lokalu mieszkalnego;
- 3) pokrycie kosztów podróży przesiedleniowej oraz ryczałt na pokrycie kosztów przewozu mienia przesiedleniowego w wysokości kwoty bazowej dodatku zagranicznego na każdego przesiedlającego się z nim członka rodziny;
- 4) pokrycie kosztów podróży urlopowej do kraju wraz z członkami rodziny raz na 2 lata;
- 5) zwrot kosztów podróży do kraju w przypadku zgonu małżonka członka służby zagranicznej lub zgonu jego rodziców, rodzeństwa lub dziecka;
- 6) zwrot uzasadnionych i udokumentowanych kosztów leczenia członka służby zagranicznej i przebywających z nim stałe członków rodziny albo ubezpieczenie zdrowotne w państwie przyjmującym lub innym państwie, które przyjmuje przesiedlonych, wraz z członkiem służby zagranicznej, członków rodziny;

- 7) pokrycie opłat za naukę dzieci w szkole typu podstawowego lub średniego oraz opłat z tytułu obowiązkowego przygotowania przedszkolnego wymaganego przepisami obowiązującymi w państwie przyjmującym w wysokości 100% czesnego – w przypadku gdy członek służby zagranicznej dokona wyboru szkoły bazowej w państwie przyjmującym, wyznaczonej przez Szefa Służby Zagranicznej;
 - 8) pokrycie opłat za naukę dzieci w szkole typu podstawowego lub średniego oraz opłat z tytułu obowiązkowego przygotowania przedszkolnego wymaganego przepisami obowiązującymi w państwie przyjmującym lub w Rzeczypospolitej Polskiej w wysokości:
 - a) 80% czesnego w przypadku posiadania jednego lub dwojga dzieci,
 - b) 90% czesnego w przypadku posiadania trojga lub czworga dzieci,
 - c) 95% czesnego w przypadku posiadania pięciorga lub więcej dzieci– w przypadku gdy członek służby zagranicznej dokona wyboru szkoły w państwie przyjmującym niebędącej nieodpłatną placówką publiczną lub szkołą bazową w państwie przyjmującym wyznaczoną przez Szefa Służby Zagranicznej;
 - 9) zasiłek adaptacyjny na pokrycie kosztów zagospodarowania się w państwie przyjmującym;
 - 10) dodatek rozłąkowy, jeżeli ze względu na szczególne warunki państwa przyjmującego członek służby zagranicznej jest kierowany na placówkę zagraniczną bez członków rodziny.
 2. Zwrot kosztów leczenia albo ubezpieczenie zdrowotne, o których mowa w ust. 1 pkt 6, nie przysługuje:
 - 1) małżonkowi członka służby zagranicznej, jeżeli małżonek członka służby zagranicznej wykonuje działalność zarobkową, z wyjątkiem małżonka służby zagranicznej zatrudnionego w placówce zagranicznej;
 - 2) jeżeli członek służby zagranicznej przebywa w państwie przyjmującym będącym państwem członkowskim Unii Europejskiej lub państwem członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w którym przysługuje mu dostęp do gwarantowanych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej w całości ze środków publicznych.
 3. Członkowi służby zagranicznej, którego małżonek przebywa wraz z nim w placówce zagranicznej, przysługuje, proporcjonalnie do dni pobytu małżonka w placówce zagranicznej, dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania rodziny w wysokości 10% dodatku zagranicznego.
 4. Dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania rodziny nie przysługuje, jeżeli małżonek członka służby zagranicznej jest zatrudniony w placówce zagranicznej, w Rzeczypospolitej Polskiej lub w państwie przyjmującym.
 5. Kierownikowi placówki zagranicznej przysługuje dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania rodziny w wysokości 20% dodatku zagranicznego.
 6. Członkowi służby zagranicznej, którego małoletni członkowie rodziny przebywają wraz z nim w placówce zagranicznej, przysługuje dodatek na każdego małoletniego członka rodziny w wysokości 10% dodatku zagranicznego proporcjonalnie do dni pobytu w placówce zagranicznej każdego małoletniego członka rodziny.
 7. Do osób niepełnosprawnych, które są członkami rodziny członka służby zagranicznej, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące małoletnich członków rodziny członka służby zagranicznej.
 8. Jeżeli obowiązki służbowe w placówce zagranicznej wykonywane są przez członków służby zagranicznej będących małżonkami, świadczenia, o których mowa w ust. 1, 9 i 10, przysługują tylko jednemu z nich.
 9. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze zarządzenia, sposób oraz tryb ewidencjonowania pobytu w placówce zagranicznej małżonków oraz dzieci członków służby zagranicznej, mając na względzie zapewnienie jednolitego mechanizmu ewidencjonowania pobytu w placówce zagranicznej.
- Art. 54.** Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) wysokość i szczegółowe zasady przyznawania i wypłaty dodatku zagranicznego,
 - 1a) sposób waloryzacji dodatku zagranicznego,
 - 2) rodzaje, wysokość, tryb i szczegółowe zasady przyznawania świadczeń, o których mowa w art. 53
- uwzględniając funkcje dyplomatyczne lub konsularne w placówce zagranicznej, specyfikę państw przyjmujących i kierując się potrzebą zachowania warunków socjalno-bytowych porównywalnych do warunków posiadanych przez członków korpusu dyplomatycznego lub konsularnego innych państw, a także mając na względzie wypadki szczególne związane ze zgonami członków rodziny.

Art. 55. 1. Małżonek członka służby zagranicznej może podejmować zatrudnienie poza granicami kraju w czasie pełnienia funkcji przez współmałżonka po uzyskaniu zgody Szefa Służby Zagranicznej.

2. Przed wyrażeniem zgody, o której mowa ust. 1, Szef Służby Zagranicznej zasięga opinii pełnomocnika ministra właściwego w sprawach zagrożeń korupcyjnych i komórki odpowiedzialnej za bezpieczeństwo placówek zagranicznych w urzędzie obsługującym ministra właściwego dla spraw zagranicznych.

3. Jeżeli wymagają tego szczególne potrzeby służby zagranicznej, małżonkowie oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli mogą być, za zgodą Szefa Służby Zagranicznej, zatrudnione w tej samej placówce zagranicznej, nawet gdyby powstał między nimi stosunek podległości służbowej.

Art. 56. 1. Jeżeli wymagają tego potrzeby służby zagranicznej, członek służby zagranicznej wykonuje pracę poza normalnymi godzinami pracy, a w uzasadnionych przypadkach także w niedziele i święta, bez prawa do oddzielnego wynagrodzenia i prawa do czasu wolnego w zamian za czas przepracowany.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do członków służby zagranicznej będących kobietami w ciąży oraz do członków służby zagranicznej opiekujących się dziećmi w wieku do 8 lat, chyba że na taką pracę wyrażą oni zgodę.

3. Członek służby zagranicznej ma prawo do nieprzerwanego 11-godzinnego odpoczynku.

Art. 57. 1. Członek służby zagranicznej wykonujący obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, jeżeli wymagają tego szczególne potrzeby służby zagranicznej, obowiązany jest wykonywać polecenia kierującego placówką niezwiązane z pełnioną funkcją.

2. Członek służby zagranicznej wykonujący obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, jeżeli wymagają tego potrzeby służby zagranicznej, może być czasowo przeniesiony do innej placówki zagranicznej. Czas tego przeniesienia nie powinien przekraczać 6 miesięcy.

Art. 58. 1. Dyplomacie zawodowemu po 10 latach pozostawania w służbie zagranicznej przysługuje urlop dodatkowy w wymiarze 6 dni roboczych, a po 20 latach – 12 dni roboczych.

2. W przypadku zbiegu uprawnień do urlopu dodatkowego przysługującego dyplomacie zawodowemu na mocy ust. 1 oraz przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej przysługuje urlop w wymiarze korzystniejszym.

3. Członkowi służby zagranicznej w okresie służby w placówce zagranicznej w miejscu o klimacie szczególnie szkodliwym dla zdrowia przysługuje, w okresie służby w tej placówce, urlop dodatkowy w wymiarze 5 dni roboczych rocznie.

4. Minister właściwy do spraw zagranicznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, wykaz miejsc o klimacie szczególnie szkodliwym dla zdrowia przebywających w nich na placówkach zagranicznych członków służby zagranicznej.

5. Członkowi służby zagranicznej, dyplomacie delegowanemu oraz pracownikowi delegowanemu przysługuje jednorazowy urlop dodatkowy w wymiarze 5 dni:

- 1) bezpośrednio przed podjęciem pracy w placówce zagranicznej oraz
- 2) bezpośrednio po zakończeniu pracy w placówce zagranicznej, o ile przebywał w placówce zagranicznej co najmniej 3 lata.

6. Do urlopu wypoczynkowego członka służby zagranicznej wykonującego obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, dyplomaty delegowanego oraz pracownika delegowanego nie wlicza się przypadających w tym okresie dni niebędących dniami pracy w państwie przyjmującym.

Art. 59. 1. Członek służby zagranicznej nie może podejmować zatrudnienia lub wykonywać innych zajęć zarobkowych bez pisemnej zgody Szefa Służby Zagranicznej.

2. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki:

- 1) ogłaszania przez członków służby zagranicznej prac naukowych i publicystycznych związanych ze stosunkami międzynarodowymi, a także rozpowszechniania w środkach masowego przekazu wiadomości dotyczących takich stosunków lub służby zagranicznej, w tym udzielania wywiadów i ogłaszania prac naukowych,
- 2) przyjmowania upominków i innych świadczeń o podobnym charakterze

– biorąc pod uwagę interes służby zagranicznej i tradycje w dyplomacji oraz zapewnienie rozwoju intelektualnego i naukowego członków służby zagranicznej.

Rozdział 7

(uchylony)

Rozdział 8

Przepisy zmieniające**Art. 61–73.** (pominięte)

Rozdział 9

Przepisy epizodyczne, przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 74. Od dnia wejścia w życie ustawy do dnia powołania Szefa Służby Zagranicznej dyrektor generalny służby zagranicznej pełni obowiązki Szefa Służby Zagranicznej.

Art. 75. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy członkowie personelu dyplomatyczno-konsularnego, będący członkami korpusu służby cywilnej, którzy otrzymali stopień dyplomatyczny na podstawie art. 12 ust. 1 albo art. 54 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 91, zatrudnieni w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony lub na podstawie mianowania lub powołania w służbie cywilnej stają się dyplomatami zawodowymi.

2. Z dniem wejścia w życie ustawy absolwenci aplikacji dyplomatyczno-konsularnej roczników ADK 2019B oraz ADK 2020A zatrudnieni w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie umowy o pracę na czas określony, którzy ukończyli aplikację dyplomatyczno-konsularną, złożyli egzamin dyplomatyczno-konsularny z wynikiem pozytywnym, oraz którym nadano stopień dyplomatyczny, stają się dyplomatami zawodowymi.

Art. 76. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy członkowie personelu dyplomatyczno-konsularnego będący członkami korpusu służby cywilnej, którzy otrzymali stopień dyplomatyczny na czas niezbędny do wykonywania zadań w placówce zagranicznej na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 91, stają się pracownikami zagranicznymi, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Z dniem wejścia w życie ustawy członkowie personelu dyplomatyczno-konsularnego wykonujący w placówce zagranicznej zadania innego niż minister właściwy do spraw zagranicznych ministra lub kierownika jednostki sektora finansów publicznych stają się dyplomatami delegowanymi.

3. Pracodawcą osób, o których mowa w ust. 2, staje się delegujące ministerstwo lub jednostka sektora finansów publicznych. Osoby te zachowują posiadany stopień dyplomatyczny.

4. Z dniem wejścia w życie ustawy pracownicy personelu pomocniczego i personelu obsługi wykonujący w placówce zagranicznej zadania innego niż minister właściwy do spraw zagranicznych ministra lub kierownika jednostki sektora finansów publicznych stają się pracownikami delegowanymi.

Art. 77. Z dniem wejścia w życie ustawy stosunek pracy osób, o których mowa w art. 75, przekształca się w stosunek pracy na podstawie mianowania, o którym mowa w art. 15 ust. 1, a stosunek pracy osób, o których mowa w art. 76 ust. 1, przekształca się w stosunek pracy na podstawie powołania, o którym mowa w art. 19 ust. 1.

Art. 78. Z dniem wejścia w życie ustawy osoby, o których mowa w art. 76 ust. 1, zachowują prawo do dodatku służby zagranicznej, o którym mowa w art. 27 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 91, w wysokości przewidzianej na podstawie dotychczasowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 91.

Art. 79. Z dniem wejścia w życie ustawy członkowie służby zagranicznej stanowiący personel pomocniczy i obsługi nieposiadający stopnia dyplomatycznego, wykonujący obowiązki służbowe w placówce zagranicznej stają się pracownikami krajowymi.

Art. 80. 1. Po upływie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wygasa stosunek pracy osób, które w dniu wejścia w życie ustawy pozostają w stosunku pracy w służbie zagranicznej i które ukończyły 65 lat.

2. Osoby, które w dniu wejścia w życie ustawy pozostają w stosunku pracy w służbie zagranicznej i które ukończyły 65 lat, mogą w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wystąpić do ministra właściwego do spraw zagranicznych z uzasadnionym wnioskiem o wyłączenie stosowania wobec nich przepisu ust. 1.

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych w terminie miesiąca od dnia otrzymania wniosku wydaje decyzję w sprawie wyłączenia stosowania wobec wnioskodawcy przepisu ust. 1, uwzględniając potrzeby służby zagranicznej. Od decyzji nie przysługuje odwołanie.

Art. 81. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy Szef Służby Zagranicznej udziela osobom, o których mowa w art. 76 ust. 1 i art. 79, będącym członkami korpusu służby cywilnej zatrudnionymi w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych urlopu bezpłatnego na czas wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej.

2. Członkowie służby zagranicznej pełniący obowiązki w placówce zagranicznej w dniu wejścia w życie ustawy zachowują prawo do otrzymywania na dotychczasowych zasadach świadczeń, o których mowa w art. 29 ust. 4 pkt 1 i 4 ustawy uchylanej w art. 91, do dnia zakończenia wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej.

Art. 82. 1. Członkowie personelu dyplomatyczno-konsularnego oraz aplikanci dyplomatyczno-konsularni w rozumieniu przepisów ustawy uchylanej w art. 91, którzy w dniu wejścia w życie ustawy posiadają obywatelstwo innego państwa, w terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy przedstawiają Szefowi Służby Zagranicznej dowód ustania obywatelstwa państwa obcego.

2. W przypadku nieprzedłożenia w terminie dowodu ustania obywatelstwa innego państwa stosunek pracy członka personelu dyplomatyczno-konsularnego w służbie zagranicznej wygasa z dniem następującym po dniu, w którym upłynął termin na przedłożenie dowodu ustania obywatelstwa obcego.

Art. 83. Aplikanci dyplomatyczno-konsularni, którzy rozpoczęli aplikację dyplomatyczno-konsularną przed dniem wejścia w życie ustawy, odbywają ją na dotychczasowych zasadach, przy czym osoby posiadające obywatelstwo innego państwa przedkładają Szefowi Służby Zagranicznej dokument ustania tego obywatelstwa w terminie, o którym mowa w art. 82 ust. 1.

Art. 84. Członkowie rodzin osób wykonujących zadania służby zagranicznej, o których mowa w art. 4 pkt 6 ustawy uchylanej w art. 91, przebywający na placówce zagranicznej na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowują prawo do pobytu w placówce zagranicznej na dotychczasowych zasadach.

Art. 85. Do członków służby zagranicznej pełniących obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, którzy w dniu wejścia w życie ustawy są czasowo niezdolni do pracy wskutek choroby, przebywają na urlopie macierzyńskim, urlopie ojcowskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego lub urlopie rodzicielskim w rozumieniu przepisów prawa pracy, nie stosuje się przepisów art. 51 ust. 3–3b do dnia ustania czasowej niezdolności do pracy wskutek choroby lub zakończenia tych urlopów.

Art. 85a. W okresie od dnia 16 czerwca 2021 r. do dnia 31 grudnia 2024 r.:²⁾

- 1) w sprawach wynagrodzenia członków służby zagranicznej oraz osób, które z dniem wejścia w życie ustawy stają się pracownikami delegowanymi albo dyplomatami delegowanymi, stosuje się przepisy art. 27 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 91 oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 27 ust. 2 tej ustawy;
- 2) w sprawach uprawnień i świadczeń, o których mowa w art. 53, przysługujących członkowi służby zagranicznej oraz osobom, które z dniem wejścia w życie ustawy stają się pracownikami delegowanymi albo dyplomatami delegowanymi wykonującymi obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, stosuje się przepisy art. 29 ustawy uchylanej w art. 91 oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 30 tej ustawy.

Art. 85b. 1. Do dnia 31 grudnia 2024 r. czynności z zakresu prawa pracy wobec dyplomatów delegowanych i pracowników delegowanych wykonuje dyrektor generalny służby zagranicznej w ramach środków finansowych będących w dyspozycji ministra właściwego do spraw zagranicznych.³⁾ Ze środków tych zostaną sfinansowane w szczególności wynagrodzenia i inne świadczenia określone w ustawie przewidziane dla dyplomatów delegowanych i pracowników delegowanych. Przepisu art. 76 ust. 3 zdanie pierwsze do dnia 31 grudnia 2024 r. nie stosuje się.⁴⁾

2.³⁾ Do dnia 31 grudnia 2024 r. dyrektor generalny służby zagranicznej może stosować odpowiednio przepis art. 7 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 91.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do dyplomatów delegowanych i pracowników delegowanych zatrudnionych w jednostce organizacyjnej podległej ministrowi innemu niż minister właściwy do spraw zagranicznych funkcjonującej w ramach placówki zagranicznej.

4.³⁾ Do dnia 31 grudnia 2024 r. wnioski w zakresie nadawania i zmiany stopni dyplomatycznych dyplomatom delegowanym kieruje jednostka delegująca.

²⁾ Wprowadzenie do wyliczenia ze zmianą wprowadzoną przez art. 5 ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1641), która weszła w życie z dniem 19 sierpnia 2023 r.

³⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁴⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 13 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2005), która weszła w życie z dniem 27 września 2023 r.

Art. 85c. W celu wykonania przepisów niniejszej ustawy Prezes Rady Ministrów może dokonać, w drodze rozporządzenia, przeniesienia planowanych dochodów i wydatków budżetowych, w tym wynagrodzeń, między częściami, działami i rozdziałami budżetu państwa, z zachowaniem przeznaczenia środków publicznych wynikającego z ustawy budżetowej.

Art. 86. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 16 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 71⁵⁾ w brzmieniu dotychczasowym zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 16 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 71⁵⁾ w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 87.³⁾ Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 10 ust. 3, art. 12 ust. 3, art. 14 ust. 2, art. 34 ust. 3, art. 36 ust. 2, art. 39 ust. 4 oraz art. 41 ust. 4 ustawy uchylanej w art. 91 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 27 ust. 3, art. 31 ust. 5, art. 33 ust. 2, art. 43 ust. 9, art. 46 ust. 3, art. 58 ust. 4 oraz art. 59 ust. 2 niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2024 r.

Art. 88. 1. Członkowie służby zagranicznej będący od dnia wejścia w życie ustawy dyplomatami zawodowymi, którym nadano stopień dyplomatyczny na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowują prawo do posiadanego stopnia dyplomatycznego.

2. Dyrektor generalny służby zagranicznej w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wydaje akty mianowania do służby zagranicznej osobom będącym od dnia wejścia w życie ustawy dyplomatami zawodowymi.

3. Członkowie służby zagranicznej, którzy w dniu wejścia w życie ustawy posługują się stopniem dyplomatycznym ambasadora tytularnego i nie pełnią funkcji pełnomocnego przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej w innym państwie lub przy organizacji międzynarodowej, w dniu wejścia w życie ustawy otrzymują stopień dyplomatyczny ministra pełnomocnego.

4. Członkowie służby zagranicznej, którzy w dniu wejścia w życie ustawy posługują się stopniem dyplomatycznym ambasadora tytularnego i pełnią funkcję pełnomocnego przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej w innym państwie lub przy organizacji międzynarodowej w dniu wejścia w życie ustawy otrzymują, na czas pełnienia funkcji, stopień dyplomatyczny ambasadora.

5. Po zakończeniu pełnienia funkcji członkowie służby zagranicznej, o których mowa w ust. 4, otrzymują stopień dyplomatyczny ministra pełnomocnego.

Art. 88a. Dyrektor generalny służby zagranicznej w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wydaje akty powołania do służby zagranicznej osobom będącym od dnia wejścia w życie ustawy pracownikami zagranicznymi i pracownikami krajowymi.

Art. 89. 1. Członkom służby zagranicznej nieposiadającym stopnia dyplomatycznego zatrudnionym w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, spełniającym wymagania do nadania stopnia dyplomatycznego na podstawie art. 31 ust. 1, odpowiednio Szef Służby Zagranicznej lub minister właściwy do spraw zagranicznych, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, nada stopień dyplomatyczny odpowiedni do zajmowanego stanowiska, biorąc pod uwagę przebieg doświadczenia zawodowego oraz specjalistyczną wiedzę niezbędną w pracy w służbie zagranicznej.

2. Wymóg odbycia aplikacji dyplomatyczno-konsularnej lub ukończenia seminarium dyplomatyczno-konsularnego, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, w przypadku gdy doświadczenie zawodowe danej osoby w sferze stosunków zagranicznych gwarantuje fachowe wykonywanie obowiązków dyplomaty zawodowego.

3. Z dniem nadania stopnia dyplomatycznego osoby, o których mowa w ust. 1, stają się dyplomatami zawodowymi, a ich stosunek pracy przekształca się w stosunek pracy na podstawie mianowania.

Art. 90. 1. Minister właściwy do spraw zagranicznych w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie ustawy przekazał archiwum Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu przechowywane w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych i placówkach zagranicznych:

- 1) dokumenty, zbiory danych, rejestry i kartoteki, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2023 r. poz. 102);
- 2) akta pracowników służby zagranicznej, wytworzone lub gromadzone w okresie do dnia 31 grudnia 1990 r.;
- 3) dokumenty osobowe, które zostały wytworzone w okresie do dnia 31 grudnia 1990 r.

2. Przepisy art. 25 ust. 2–6 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu stosuje się odpowiednio.

⁵⁾ Artykuł 71 zawiera zmiany do ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych.

Art. 91. Traci moc ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o służbie zagranicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1854).

Art. 92. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia⁶⁾.

⁶⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 15 marca 2021 r.